

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ห้วงมั่งคั่งดึกที่ปนี
ชื่อนักศึกษา พระมหาอดุลย์ คนแรง
สาขาวิชา จารึกภาษาไทย
ภาควิชา ภาษาตะวันออก
ปีการศึกษา ๒๕๔๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ห้วงมั่งคั่งดึกที่ปนีซึ่งเป็นผลงานของพระสิริมั่งคั่งอาจารย์ผู้เป็นพระเถระชาวไทยรูปหนึ่งในอาณาจักรล้านนาไทย รัชกาลที่ ๑๖๓ โดยท่านผู้รจนานี้ได้อาศัยเนื้อหาสาระที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา คัมภีร์พงศาวดาร สัททวิเสส และปกรณ์วิเสสที่กล่าวถึงเรื่องมั่งคั่ง ๓๘ ประการมาเป็นหลักในการรจนา เนื้อหาของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น ๔ บท

บทที่ ๑ เป็นบทนำชี้แจงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาในฐานะที่พระสิริมั่งคั่งอาจารย์ผู้เป็นพระอรรถกถาจารย์แห่งล้านนาไทย ได้รับนามมั่งคั่งดึกที่ปนีซึ่งยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นผลงานชิ้นเอกของท่าน หนังสือเล่มนี้ได้จารึกด้วยอักษรหลายชนิด แสดงให้เห็นการใช้ศึกษาทั้งด้านหลักภาษาบาลีและด้านการอธิบายธรรมอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทที่ ๒ เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ลักษณะภาษาบาลี ในมั่งคั่งดึกที่ปนี แยกฉันทลักษณ์ แต่ละประเภทตามรูปแบบของฉันทในคัมภีร์วุตโตทัย อธิบายลักษณะเด่นของอลังการศาสตร์ ตามหลักของคัมภีร์สุไพศาลการแล้วยกตัวอย่างคาถาในมั่งคั่งดึกที่ปนีประกอบการอธิบาย รวมทั้งการอธิบายบทตั้งด้วยบทขยายทั้งระดับศัพท์และความหมายของศัพท์ที่ปรากฏในสำนวนแก้อรรถ

บทที่ ๓ เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาในมั่งคั่งดึกที่ปนี แบ่งเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่ แล้วจึงศึกษาว่าวิธีการอธิบายหลักธรรมของมั่งคั่ง ๓๘ ประการ สะท้อนให้เห็นความหมายความหมายของมั่งคั่งแต่ละประการ ขยายเนื้อหาสาระให้พิสดารแล้วยกตัวอย่างนิทานประกอบการอธิบาย ทำให้ผู้ศึกษาได้ความรู้ในพุทธธรรมและได้รับรสความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

บทที่ ๔ เป็นการสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะสรุปให้เห็นลักษณะภาษาบาลีในมั่งคัลลิตทีปนีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง พร้อมทั้งวิธีการอธิบายหลักธรรมของมงคล ๓๘ ประการ ตามหลักฐานจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา คัมภีร์พงศาวดาร สัททาวีเสสและปกรณวิเสส ซึ่งเป็นคัมภีร์ของพุทธศาสนาเถรวาทที่เกิดขึ้นต่างยุคกัน
เสนอแนะการที่จะศึกษามั่งคัลลิตทีปนีในแง่มุมใหม่

ภาคผนวกประกอบด้วยบทร้อยกรอง หลักฐานอ้างอิงและตัวอย่างนิทานทั้งหมดที่ปรากฏในมั่งคัลลิตทีปนี